

|

61982J0199

DOMSTOLENS DOM AF 9 NOVEMBER 1983. - FINANSMINISTERIET MOD S.P.A. SAN GIORGIO. - ANMODNING OM PRAEJUDICIEL AFGOERELSE INDGIVET AF TRIBUNAL DE TRENTO. - TILBAGESOEGNING AF FEJLAGTIGT BETALTE BELOEB - OVERVAELTNING PAA VAREPRISEN AF AFGIFTER OPKRAEVET I STRID MED FAELLESKABSRETEN. - SAG 199/82.

Samling af Afgørelser 1983 side 03595

spansk specialudgave side 00963

svensk specialudgave side 00389

finsk specialudgave side 00373

Sammendrag

Dommens præmisser

Afgørelse om sagsomkostninger

Afgørelse

Nøgleord

1 . Praejudicielle spoergsmaal _ forelaeggelse for Domstolen _ alle nationale organer med domsmyndighed berettigede hertil _ den nationale sagsbehandlings trin _ karakteren af den nationale retsafgoerelse _ ingen betydning

(EOEf-traktaten , art . 177 , stk . 2)

2 . Faelleskabsret _ direkte virkning _ interne afgifter , der er uforenelige med faelleskabsretten _ tilbagebetaling _ naermere regler herfor _ anvendelse af national ret _ begraensninger

3 . Faelleskabsret _ direkte virkning _ interne afgifter , der er uforenelige med faelleskabsretten _ tilbagebetaling _ naermere regler herfor _ anvendelse af national ret _ betingelser _ hensyntagen til eventuel overvaeltning af afgiften _ lovlighed

4 . Faelleskabsret _ direkte virkning _ interne afgifter , der er uforenelige med faelleskabsretten _ tilbagebetaling _ naermere regler herfor _ anvendelse af national ret _ betingelser _ beviskrav med hensyn til den afgiftspligtiges ikke-overvaeltning af afgiften _ retsstridighed _ kriterier

Sammendrag

§ 1_Processprog : § LU : § 3595 § LU : 1 . I medfoer af EOEf-traktatens artikel 177 tilkommer det alle medlemsstaternes organer med domsmyndighed at forelaegge spoergsmaal for Domstolen , hvilket gaelder uanset sagens trin og uanset karakteren af den afgoerelse , der skal traeffes af den paagaeldende organ .

2.Retten til at opnaa tilbagebetaling af afgifter opkraevet af en medlemsstat i strid med faellesskabsretten er en virk ning af og et supplement til de rettigheder , der er tillagt de retsundergivne ved faellesskabsbestemmelserne om forbud mod afgifter med tilsvarende virkning som told eller , efter omstaendighederne , mod en diskriminerende anvendelse af interne afgifter . Selv om tilbagebetalingskrav kun kan behandles i henhold til de materielle og formelle betingelser , som er fastsat ved de forskellige relevante nationale lovgivninger , gaelder det dog , at disse betingelser ikke maa vaere mindre gunstige end dem , der gaelder for tilsvarende nationale soegsmaal , og at de ikke maa udformes saaledes , at de i praksis umuliggoer haevdelse af rettigheder , som hjemles ved Faellesskabets retsorden .

3.Faellesskabsretten er ikke til hinder for , at et nationalt retssystem ikke anerkender tilbagebetaling af afgifter opkraevet med urette , saafremt dette maatte foere til en ubegrundet berigelse . Fra et faellesskabsretligt synspunkt er der derfor intet til hinder for , at nationale retter i overensstemmelse med deres nationale regler tager hensyn til , om de med urette opkraevede afgifter har kunnet indregnes i varepriserne og saaledes har kunnet overvaeltes paa koeberne . Det kan derfor ikke betragtes som stridende mod faellesskabsretten , at nationale lovbestemmelser i princippet udelukker tilbagebetaling af afgifter og skatter opkraevet i strid med faellesskabsretten , naar det er godtgjort , at den afgiftspligtige faktisk har overvaeltet dem paa andre .

4.Derimod strider det mod faellesskabsretten , at der indfoeres bevisregler , der goer det praktisk umuligt eller uforholdsmaessigt vanskeligt at opnaa tilbagebetaling af afgifter opkraevet i strid med faellesskabsretten , uanset om § 1983_SAG199/82 § LO : § 3596 § LU : tilbagebetaling af en betragtelig del af eller endog samtlige interne afgifter og skatter , opkraevet i strid med national ret , er undergivet samme strenge betingelser .

Dette vil isaer vaere tilfaeldet i forbindelse med formodninger eller bevisregler , der paalaegger den afgiftspligtige byrden ved at bevise , at de med urette betalte afgifter ikke er blevet overvaeltet paa andre retssubjekter , eller i forbindelse med saerlige begrænsninger med hensyn til formen for det kraevede bevis , saasom udelukkelse af ethvert andet bevismiddel end det skriftlige bevis . Naar det er fastslaaet , at en opkraevning strider mod faellesskabsretten , kan den nationale domstol frit afgoere , om den med afgiften forbundne byrde helt eller delvis er blevet overvaeltet paa andre retssubjekter .

Dommens præmisser

1 Ved kendelse af 23 . juli 1982 , indgaaet til Domstolen den 5 . august 1982 , har praesidenten for Tribunale di Trento som undersoegelsesdommer i medfoer af EOEf-traktatens artikel 177 forelagt Domstolen to praejudicielle spoergsmaal , dels vedroerende fastlaeggelsen af EOEf-traktatens principper om tilbagebetaling af afgifter opkraevet i strid med faellesskabsretten , dels vedroerende fortolkningen af Raadets forordning nr . 1430/79 af 2 . juli 1979 om godtgoerelse af eller fritagelse for import- eller eksportafgifter (EFT L 175 , s . 1) .

§ 1983_SAG199/82 § LO : § 3610 § LU : 2 Det fremgaar af sagen , at sagsoegeren i hovedsagen ,

selskabet San Giorgio , fra 1974 til 1977 maatte betale afgifter for sundhedskontrol , der opkraevendes i strid med faellesskabsretten , i forbindelse med import af mejeriprodukter fra medlemsstater i EOEf .

3 Ved Tribunale di Trento anlagde San Giorgio sag med paastand om tilbagebetaling af de paagaeldende beloeb , og under behandlingen af et krav om betalingspaalaeg paalagde rettens praesident finansministeriet at tilbagebetale San Giorgio et beloeb paa 65 160 585 LIT , hvilken afgoerelse tillagdes foreloebig fuldbyrdelsesvirkning .

4 Finansministeriet gjorde indsigelse mod afgoerelsen fra retspraesidenten og fremsatte begaering om , at afgoerelsens foreloebige fuldbyrdelsesvirkning blev udsat . Til stoette for begaeringen paaberaabte ministeriet sig artikel 10 i lovdekret nr . 430 af 10 . juli 1982 om produktionsafgifter , afgifter for olieprodukter , direkte skatter og mervaelddiafgift samt straffebestemmelser i forbindelse hermed (GURI nr . 190 af 13 . 7 . 1982) , der bestemmer :

»Med undtagelse af tilfaelde , hvor der foreligger faktiske fejl , tilbagebetales fejlagtigt erlagt indfoerselstold og fejlagtigt erlagte produktionsafgifter , forbrugsskatter eller statsafgifter ikke , naar byrden er overvaeltet paa andre , uanset om betaling har fundet sted foer naervaerende dekrets ikrafttraeden .

Medmindre andet skriftligt godtgoeres , anses byrden for overvaeltet , naar de varer , for hvilke betaling er sket , er blevet overdraget , hvilket ogsaa gaelder , efter at varerne er forarbejdet , bearbejdet , monteret , samlet eller paa anden maade undergivet behandling . . . «

5 Da San Giorgio rejste tvivl om disse bestemmelsers forenelighed med principperne i Faellesskabets retsorden , har retspraesidenten , der fandt , at det af selskabet anfoerte burde »tillaegges betydning« og maatte antages at vaere relevant ved afgoerelsen af , om den foreloebige fuldbyrdelse burde udsaettes , anmodet Domstolen om at besvare foelgende spoergsmaal :

1 . Domstolen anmodes om at afklare og eventuelt supplere sin praksis , saaledes som denne navnlig fremgaar af dom af 27 . marts 1980 i sag 61/79 § FINANSMINISTERIET/SANGIORGIO § LO : § 3611 § LU : (finansministeriet mod Denkavit) , dom af 10 . juli 1980 i sag 811/79 (finansministeriet mod Ariete) og dom af 10 . juli 1980 i sag 826/79 (finansministeriet mod Soc . MIRECO) . Domstolen anmodes om naermere at praecisere foelgende :

a) Maa en national lov antages at vaere diskriminerende og i strid med faellesskabsretlige grundaetninger , naar den (som en undtagelse fra de almindelige regler om *condictio indebiti*) betinger tilbagebetaling af bestemte afgifter af , at disse bevisligt ikke er overvaeltet paa andre retssubjekter (det drejer sig bl.a . om afgifter for sundhedskontrol , som er opkraevet uretmaessigt i strid med faellesskabsretten , idet der er tale om afgifter med tilsvarende virkning som told) , men ikke fastsaetter samme betingelse for tilbagebetaling af andre uretmaessigt opkraevende afgifter og byrder? Er det herved af betydning , at de af naevnte lov omfattede afgifter i praksis er blevet opkraevet med urette , blot fordi de strider mod en faellesskabsretlig forskrift?

b) Medfoerer den omstaendighed , at et skriftligt bevis for , at afgifterne ikke er overvaeltet , jfr . ovennaevnte nationale lov , er den eneste betingelse for tilbagebetaling af beloeb opkraevet med urette , at det »i praksis [bliver] umuligt at haevde rettigheder , som de nationale retter skal beskytte«?

2. Blev der _ med virkning fra den 1 . juli 1980 , datoen for ikrafttraedelsen af Raadets forordning (EOEf) nr . 1430 af 2 . juli 1979 om godtgoerelse eller fritagelse for import- eller eksportafgifter , som ifoelge de anvendte ord (artikel 1 , stk . 2) finder anvendelse paa told og afgifter med tilsvarende virkning _ for foerste gang indfoert faellesskabsbestemmelser , der angaar

tilbagebetaling af afgifter opkrævet med urette , uden at der herved skal gælde noget forbehold for det tilfælde , at afgifterne er blevet overvæltet paa andre retssubjekter? Tilsidesætter disse bestemmelser ældre eller nyere nationale love?

6 Det bemærkes , at lovdekret nr . 430 , der gjaldt , da retspræsidenten besluttede at forelægge sagen for Domstolen , ikke er blevet stadfæstet som lov , men at bestemmelser , der materielt er næsten identiske med bestemmelserne i artikel 10 , er blevet indsat i artikel 19 i lovdekret nr . 688 af 30 . september 1982 om hasteforanstaltninger vedrørende statens skatteindtægter , stadfæstet som lov ved lov nr . 873 af 27 . november 1982 (GURI nr . 270 af 30 . 9 . 1982 og nr . 328 af 29 . 11 . 1982). Denne artikel bestemmer :

§ 1983_SAG199/82 § LO : § 3612 § LU : »Foruden tilfælde , hvor der foreligger faktiske fejl , tilbagebetales fejlagtigt erlagt indførselsold og fejlagtigt erlagte produktionsafgifter , forbrugsskatter eller statsafgifter , saafremt det skriftligt godtgøres , at byrden ikke er overvæltet paa andre , uanset om betaling har fundet sted foer naervaerende dekrets ikrafttraeden .

Det i foerste stykke nævnte skriftlige bevis skal ogsaa fremlægges , naar de varer , for hvilke betaling er sket , er blevet overdraget efter forarbejdning , bearbejdning , montering , samling eller paa anden maade har undergaaet behandling . . . «

Formaliteten

7 Den italienske regering har rejst indsigelse mod , at Domstolen paakender de spoergsmaal , der af retspræsidenten er forelagt den paa sagens indledende trin . Regeringen goer gaeldende , at en anmodning om praejudiciel afgoerelse ikke kan admitteres under en sag om betalingspaalaeg , da dommen i hovedsagen , jfr . artikel 177 , stk . 2 , ikke skal afsiges af rettens praesident , der forestaar undersoegelsen af sagen , men af den paagaeldende ret som kollegial enhed .

8 Der skal i saa henseende henvises til Domstolens faste retspraksis , hvorefter det i medfoer af artikel 177 tilkommer alle medlemsstaternes organer med domsmyndighed at forelaegge spoergsmaal for Domstolen , hvilket gaelder uanset sagens trin og uanset karakteren af den afgoerelse , der skal traeffes af det paagaeldende organ (jfr . herom navnlig foelgende sager : 43/71 , Politi , dom af 14 . 12 . 1971 , Sml . 1971 , s . 319 ; 162/73 , Birra Dreher , dom af 21 . 2 . 1974 , Sml . 1974 , s . 201 ; 70/77 , Simmenthal , dom af 28 . 6 . 1978 , Sml . 1978 , s . 1453).

9 Det bemærkes , at retspræsidentens afgoerelse om betalingspaalaeg og afgoerelse om den eventuelle udsaettelse af fuldbyrdelsen af betalingspaalaegget _ som foelge af finansministeriets indsigelse _ er omfattet af traktatens artikel 177 , stk . 2 .

10 Der kan saaledes ikke gives den italienske regering medhold i formalitetsindsigelsen .

§ FINANSMINISTERIET/SANGIORGIO § LO : § 3613 § LU : Foerste spoergsmaal

11 Det foerste spoergsmaal er i det vaesentlige , om en medlemsstat kan betinge tilbagebetaling af interne afgifter opkrævet i strid med de faellesskabsretlige bestemmelser af , at det bevises , at afgifterne ikke er overvæltet paa andre ,

_ saafremt tilbagebetalingen er undergivet bevisregler , der i praksis umuliggoer haevdelse af rettigheder , som de nationale retter har pligt til at beskytte , og

_ saafremt tilbagebetalingen af andre uretmaessigt opkrævede afgifter og skatter i national ret ikke er undergivet de samme strenge betingelser .

12 Det bemærkes foerst , at retten til at opnaa tilbagebetaling af afgifter opkrævet af en

medlemsstat i strid med fællesskabsretten er en virkning af og et supplement til de rettigheder, der er tillagt de retsundergivne ved fællesskabsbestemmelserne om forbud mod afgifter med tilsvarende virkning som told eller, efter omstændighederne, mod en diskriminerende anvendelse af interne afgifter. Selv om tilbagebetalingskrav kun kan behandles i henhold til de materielle og formelle betingelser, som er fastsat ved de forskellige relevante nationale lovgivninger, gælder det dog – saaledes som det fremgår af Domstolens faste praksis – at disse betingelser ikke må være mindre gunstige end dem, der gælder for tilsvarende nationale søgsmål, og at de ikke må udformes saaledes, at de i praksis umuliggør hævdelse af rettigheder, som hjemles ved Fællesskabets retsorden (jfr. følgende domme afsat af Domstolen: sagerne 33 og 45/76, Rewe og Comet, af 16. 12. 1976, Sml., s. 1989 og 2043; sag 68/79, Hans Just mod ministeriet for skatter og afgifter, af 27. 2. 1980, Sml., s. 501; sag 61/79, Denkavit italiana, af 27. 3. 1980, Sml., s. 1205; sagerne 811 og 826/79, Ariete og MIRECO, af 10. 7. 1980, Sml., s. 2545 og 2559; den forelæggende ret har henvist til de tre sidstnævnte domme).

13 Imidlertid er fællesskabsretten, saaledes som Domstolen ligeledes har antaget i tidligere praksis, særlig i den allerede nævnte dom af 27. februar 1980 (Hans Just), ikke til hinder for, at et nationalt retssystem ikke anerkender tilbagebetaling af afgifter opkrævet med urette, saafremt dette måtte føre til en ugrundet berigelse. Fra et fællesskabsretligt synspunkt er der derfor intet til § 1983_SAG199/82 § LO: § 3614 § LU: hinder for, at nationale retter i overensstemmelse med deres nationale regler tager hensyn til, om de med urette opkrævede afgifter har kunnet indregnes i varepriserne og saaledes har kunnet overvæltet på køberne. Det kan derfor ikke betragtes som stridende mod fællesskabsretten, at nationale lovbestemmelser i princippet udelukker tilbagebetaling af afgifter og skatter opkrævet i strid med fællesskabsretten, naar det er godtgjort, at den afgiftspligtige faktisk har overvæltet dem på andre.

14 Derimod findes det stridende mod fællesskabsretten, at der indføres bevisregler, der gør det praktisk umuligt eller uforholdsmaessigt vanskeligt at opnå tilbagebetaling af afgifter opkrævet i strid med fællesskabsretten. Dette vil især være tilfældet i forbindelse med formodninger eller bevisregler, der paalægger den afgiftspligtige byrden ved at bevise, at de med urette betalte afgifter ikke er blevet overvæltet på andre retssubjekter, eller i forbindelse med særlige begrænsninger med hensyn til formen for det krævede bevis, saasom udelukkelse af ethvert andet bevismiddel end det skriftlige bevis. Naar det er fastslået, at en opkrævning strider mod fællesskabsretten, kan den nationale domstol frit afgøre, om den med afgiften forbundne byrde helt eller delvis er blevet overvæltet på andre retssubjekter.

15 I en markedsoekonomi baseret på fri konkurrence indebaerer spørgsmaalet om, hvorvidt og i hvilket omfang en afgiftsbyrde paalagt importøren faktisk har kunnet overvæltet på senere omsætningsled, et usikkerhedsmoment, som den, der har maattet betale en EF-stridig afgift, ikke konsekvent bør belastes med.

16 Endvidere har den nationale domstol anmodet Domstolen om at besvare det spørgsmaal, om en restriktiv ordning for tilbagebetaling af afgifter opkrævet i strid med fællesskabsretten er forenelig med EOEf-traktatens principper, naar den ikke anvendes på samme måde på andre interne afgifter eller skatter. Retten har herved henvist til de domme, hvori Domstolen – efter at have udtalt, at reglerne om indsigelser mod ulovlige afgiftskrav er udformet forskelligt i de enkelte medlemsstater og inden for samme stat endog kan variere efter, hvilke typer af skatter og afgifter der er tale om (jfr. navnlig § FINANSMINISTERIET/SANGIORGIO § LO: § 3615 § LU: dommen af 27. 3. 1980, Denkavit italiana) – har fremhævet, at de retsundergivne, som indtaler krav hjemlet i fællesskabsretlige bestemmelser, ikke må rammes af mindre gunstige betingelser end dem, der rejser tilsvarende krav på grundlag af national ret.

17 Det bemærkes , at det af Domstolen formulerede ligebehandlingskrav ikke skal forstås saaledes , at det begrundes , at der ad lovgivningsvejen kan indføres foranstaltninger , der i praksis umuliggør tilbagebetaling af afgifter opkrævet i strid med fællesskabsretten , naar blot den samme behandling gælder for de afgiftspligtige , som ønsker at rejse lignende indsigelser mod ulovlige nationale afgiftskrav . Det forhold , at bevisregler , der er kendt stridende mod de fællesskabsretlige forskrifter , i henhold til lov ogsaa skal finde anvendelse i forbindelse med en betragtelig del af interne afgifter og skatter eller endog dem alle , kan derfor ikke paaberaabes for at afskære tilbagesøgning af afgifter opkrævet i strid med fællesskabsretten .

18 Det første spørgsmål maa derfor besvares saaledes , at en medlemsstat ikke kan betinge tilbagebetaling af interne afgifter opkrævet i strid med fællesskabsrettens bestemmelser af , at det bevises , at afgifterne ikke er blevet overvæltet paa andre , saafremt tilbagebetalingen er undergivet bevisregler , der i praksis gør det umuligt at gennemføre retten til tilbagebetaling , hvilket endog gælder i det tilfælde , at tilbagebetalingen af andre afgifter og skatter opkrævet i strid med national ret er undergivet samme strenge betingelser .

Andet spørgsmål

19 Det andet spørgsmål er , om de i det første spørgsmål nævnte problemer kan løses paa grundlag af Raadets forordning nr . 1430/79 af 2 . juli 1979 om godtgørelse af eller fritagelse for import- eller eksportafgifter (EFT L 175 , s . 1) .

20 Domstolen skal henlede den nationale rets opmærksomhed paa , at denne forordning , som angaar godtgørelse af eller fritagelse for import- eller eksport § 1983_SAG199/82 § LO : § 3616 § LU : afgifter , der er opkrævet uretmaessigt , ifølge artikel 1 , stk . 2 , kun finder anvendelse paa told , afgifter , landbrugsafgifter og andre afgifter , indført ved forskellige fællesskabsbestemmelser , der opkræves af medlemsstaterne paa Fællesskabets vegne . Efter sit indhold finder forordningen ikke anvendelse paa interne afgifter og skatter , som maatte være opkrævet i strid med fællesskabsretten .

21 Det er ganske vist formaalet med forordningen at sikre , at uretmaessigt opkrævede fællesskabsafgifter tilbagebetales , og med henblik herpaa indfører den en naermere fastlagt procedure . Forordningen kan dog ikke _ uanset dette forhold _ anvendes i forbindelse med krav om tilbagebetaling af interne afgifter .

Afgørelse om sagsomkostninger

Sagens omkostninger

22 De udgifter , der er afholdt af Den italienske Republiks regering og af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber , der har afgivet indlæg for Domstolen , kan ikke godtgøres . Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag , der verserer for den nationale ret , tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger .

Afgørelse

Paa grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedroerende de spoergsmaal , der er forelagt den af Tribunale di Trento ' s praesident som undersoegelsesdommer ved kendelse af 23 . juli 1982 , for ret :

En medlemsstat kan ikke betinge tilbagebetaling af interne afgifter opkraevet i strid med faelleskabsrettens bestemmelser af , at den bevises , at afgifterne ikke er blevet overvaeltet paa andre , saafremt tilbagebetalingen er undergivet bevisregler , der i praksis goer det umuligt at gennem § FINANSMINISTERIET/SANGIORGIO § LO : § 3617 § LU : foere retten til tilbagebetaling , hvilket endog gaelder i det tilfaelde , at tilbagebetalingen af andre afgifter og skatter opkraevet i strid med national ret er undergivet samme strenge betingelser .